

ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΗΣ

"Όταν 'ς τὰ βάθη τῆς γυκτὸς μὲ περιζῶνει
ἄκρα θαλάσσης οὐρανοῦ καὶ γῆς εἰρήνη,
τὸ Πνεῦμα, ὅπου 'ς τὴν ταραχὴν τοῦ κόσμου σβύνει,
σιγὰ τὴν μυστικὴν ζωὴν του ἀναθεύει.

Τῶν πόθων ὄλων καὶ παθῶν ἀγάλλ' οἱ πόνοι
παύουν, καθὼς 'ς τὸν ροῦν ὑπλώνει' εἰς φροσύνη,
ὁ αἰθέρας, ὅπου ἀρχῆθαι ἡ ψυχὴ μου κλίνει·
ἡσυχὴ ὄρμη πρὸς κόσμον ἄλλοι μὲ φτερόει

καὶ ὅσα πνεύματα ἐδῶ 'ς τὰ πλάσματά του εἶδα,
ἀκαθρέφτιστα ἐκεῖ θωρεῖ τα ἡ φαντασία
καὶ ὅταν θαρρῶ πῶς τὴν χρυσὴν πατῶ βαθμίδα,

"Όπου ἀντηχεῖ ψηλάθι ἀπέραντη ἁρμονία,
θαμπὴ στιγμὴ τὴν ἰλαρὴν μου παίρνει ἐπίδα
μὲ οὐράνιο λάλημα γὰ εἰπῶ τραγοῦδια θεία.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΛΑΣ

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΛΑΣ

Σεμνοτάτη κορυφὴ τῆς ἀριστοκρατίας τῶν γραμμάτων μας ἐξέλιπε μὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβου Πολυλά. Ἴσως πολλοὶ μνησθῶσι τὴν ὑπαρξίν του, διὰ πρῶτην φοράν, τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του· ἀλλὰ τὴν πικρὰν ἀπογοήτευσιν, ποῦ μᾶς κάμνει νῆαντριχιάζωμεν μὲ τὴν σκέψιν αὐτὴν, μετριάζει ἢ πεποιθήσας ὅτι τὰ τέκνα τῆς νέας γενεᾶς θὰ εἴνε εὐτυχέστερα τῶν πατέρων των διὰ νὰ γνωρίζουν κἄν τοὺς ἐξορίστους Θεοὺς ποῦ ζοῦν, μὲ τὴν ἀπόκρυφον αἰγλήν των, ἀνάμεσα εἰς τὰ ἀγελαῖα κοπάδια τῶν συγχρόνων Ἀδμητῶν. Ὅταν κατανοηθῆ κατ' ὄλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν τὸ ἔργον ἐνὸς Σολωμοῦ, τότε θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ χωρισθῆ ἀπὸ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ ἢ μορφή τοῦ Πολυλά, χωρὶς βέβαια νὰ χάνεται συγχωνευομένη εἰς τὸ ἀνυπολόγιστον μεγαλεῖον ἐκείνου. Ὁ Πολυλάς, ὁ ὁποῖος τὸ φιλολογικὸν στάδιον τοῦ Σολωμοῦ διήρπασεν εἰς τρεῖς περιόδους, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἐξελισσομένης τελειότητος αὐτοῦ, κατεργόμενος ἐβδομηκοντούτης εἰς τὸν τάφον, θὰ εἶχε βέβαια πλήρη τὴν συνείδησιν ὅτι ἐνεσάρχωσεν ἐν ἑαυτῷ τὴν τελευταίαν περίοδον τοῦ ἔργου, ποῦ ἔμεινον ἀτελεῖς, τὴν τελειοτέραν καὶ λαμ-

πρότεραν ἴσως περίοδον αὐτοῦ· διότι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἄλλως ἢ ἐποχὴ αὐτὴ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἰδεῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀφιέρωσεν ὀλόκληρον βίον θερμουργοῦ καὶ φωτισμένης δράσεως· διότι ἡ γλωσσοπλαστικὴ ἀναμόρφωσις, τῆς ὁποίας τὸν σπόρον τὸν γενναῖον κατέβαλεν εἰς γόνυμον γῆν ὁ Σολωμός, δὲν ἔφερεν τοὺς πρώτους αὐτῆς καρπούς, χωρὶς νὰ γίνῃ τάχιστα ἐπικρατήτος ὁ μαρσαμὸς καὶ ὁ μοιραῖος ἄλεθρος εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι καταδικασμένη ἡ ἄκρως συκὴ τῶν δυστυχῶν ἡμερῶν— ἡ καθαρύουσα. «Καθ' ὅσον αὐτὸ τὸ διάστημα — ἔγραψεν πρὸ τετρακτίας λόγιος ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων μας— παρὰ τὴν θορυβώδη ἱερουσαλίαν (ἣτις ἐτελείτο ἐν ὀνόματι τῆς καθαρύουσης) δὲν ἔπαυε τελουμένη καὶ ἄλλη μυστικὴ τις καὶ ἀθόρυβος λατρεία καὶ ἐργασία ὑπὲρ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς γλώσσης, ὡς ἐννοεῖ αὐτὴν ὁ Σολωμός, τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα ἐπρόβιζαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, παραθλεπόμενα μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἔχοντα πλήρη καὶ ἀκαράδαντον τὴν ἐπὶ τὸ μέλλον πεποιθήσιν. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ θὰ παραμείνουν ὡς μνημεῖα ἀθάνατα καὶ τὰ ἔργα τοῦ Πολυλά, τὰ Προλεγόμενα εἰς τὸν Σολωμὸν καὶ αἱ μεταφράσεις τῆς Ὀδυσσεΐας, καὶ τῆς Τρικυμίας, ἐσχάτως δὲ καὶ τοῦ Ἀμιλέτου τοῦ Σαίλασπηρ. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι μοιραῖα καὶ ἀναπόφευκτος ἡ ἐπικρατήσις τῆς